

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 2. Ostenditur electionem ad gloriam factam fuisse post praevisa
electorum merita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

tis qui prædestinationem ponunt ante prævisa merita, quod hi certo modo infra explicando utantur scientia media ne videantur præjudicare libertati humanæ per decreta illa antecedentia & absoluta. Thomistæ verò ut Deum faciant infallibiliter exequi sua decreta, ex prædeterminationibus physicis præsidium petunt.

Altera sententia generalis priori opposita, est eorum qui docent electionem ad gloriam factam esse post prævisa electorum merita si sint adulti, vel merita Christi iis applicata per Baptismum vel martyrium si sint parvuli: & à fortiori statuunt reprobationem omnem non salvandorum factam esse post prævisa demerita propria, aut peccatum originale.

Hanc tenent ex Antiquioribus Bonaventura, Albertus, Henricus, Argentinas. Et ex Recentioribus, Michael Medina, Faber, Pennotus, Tapperus, Stapletonus, & præcipuè ex Societate illam ex professo tuerentur Valentia, Vasquez, Becanus, Amicus, Lessius, Derkennis, Vekenus, & plures alii.

Hunc etiam modum electionis admittit *Iansenius* *Iprensus* in prædestinatione Angelorum, statuens Angelos bonos non nisi post prævisa merita electos, malos verò post prævisa demerita reprobatos. Sed priorem modum electionis ante prævisa merita docet habere locum respectu hominum secretorum à massa damnationis post prævisum peccatum originale.

Accessit etiam è Sectariis ad hanc secundam sententiam *Arminius* Professor Leydanus, qui eum sequuntur Arminiani quoad adultos: Sed quoad parvulos in eo graviter errant cum Calvino & Gommaristis, quod infantes natos ex parentibus fidelibus velint infallibiliter salvari sine respectu ad Baptismum; quia, inquit, illi sunt filii Abrahamæ, & in ejus federe comprehenduntur, alios verò qui non sunt filii parentum fidelium dicunt ob peccatum originale esse reprobatos.

Denique tertiam sententiam inter priores mediam cum paucis aliis excogitavit Arubal, & Granadus, quâ prædestinationem statuunt non ante, aut post, sed simul cum meritis absolutè prævisis, sic ut Deus uno simplicissimo actu, absque ullo rationis ordine sive per æquivalentiam ad actus nostros sive per ordinem objectorum, simul decreverit merita & gloriam. Nam, inquit, volendo dare gratias quas per scientiam mediam novit fore efficaces, vult etiam merita, & in meritis decernit gloriam. Sed cum Theologi passim, etiam hujus sententiæ auctores, aliquem ordinem decretorum secundum rationem subinde in divinis actibus admittant, nulla est causa cur ordinem illum in divina prædestinatione tollendum censeant. Si enim finis, sive gloria quæ decernitur, non sit aliter concedenda nisi prævisa conditione meritorum, prius omnino est cognoscere merita ponenda, quam velle absolutè dare gloriam per modum mercedis, ut in §. sequenti latius exponemus.

Ex his patet, huic Controversiæ principali, plures quæstiones gravissimas esse annexas, & nominatim illam celeberrimam de auxilio gratiæ efficacis. Nam Thomistæ ut salvant infallibilitatem decreti divini de salute electorum ante prævisa eorum merita, subordinant illi aliud decretum quo Deus prædefinit suis electis omnia & singula opera meritoria (saltem quæ peccatum non supponunt) cum non velit eos sine meritis salvare: Hæc autem merita ut in-

fallibiliter obtineat Deus, decernit electis ad bene agendum auxilia efficacis & physicè prædeterminantia in tempore præstanda. Sed quia hujusmodi auxilia ex se prædeterminantia voluntatem humanam ad actus meritorios, visa sunt aliis minimè cum libertate consistere, ceperunt Auctores Societatis efficaciam gratiæ cum libertate humana alia via conciliare, auxilio scientiæ mediæ. Et hinc originem sumpsit gravissima illa controversia inter Thomistas & auctores Societatis de efficacia gratiæ, quam supra ostendimus Romæ coram summis Pontificibus sæpius ventilatam pag. 109.

§. II.

Ostenditur Electionem ad gloriam factam fuisse post prævisa Electorum merita.

PROBATUR primò, ex Scripturis Matthæi 25. *Venite benedicti, possidete præparatum vobis regnum à constitutione mundi; Esurivi enim & dedistis mihi manducare &c.* Ubi assignatur causa electionis ad gloriam, quod ab æterno prævisa sunt opera bona, in tempore actu præstanda.

Respondent alii, assignari hic in extremo judicio causam actualis possessionis regni cælestis, non verò præparationis sive prædestinationis quâ illa possessio ab æterno decernitur, de qua ajunt ex mente Christi nullam in loco citato mentionem fieri.

Contra primò, Patres sententiam Christi de ipsa Præparatione intelligunt. Chrysostomus *Homil. 80.* eam sic explicat: Nam antequam, inquit, nati essetis, quia sciebam hujusmodi vos futuros, hæc à me fuere præparata. Ubi non possessionem tantum, sed ipsam præparationem regni dicit decretam ob prævisa merita, per quæ sciebat dignos fore regno cælesti.

Secundò ipse textus hoc suadet, quia addit; *Ite maledicti in ignem æternum, qui præparatus est Diabolo.* Certum est autem præparationem æterni ignis non solum ordine executionis, sed etiam intentionis decretam propter prævisa demerita; deberet autem esse ratio urgentissima quæ cogat nos asserere in eodem loco Scripturæ verbum illud *Præparatum* diversimodè accipi; nec posse utrobique in eodem sensu intelligi.

Secundus locus est ad Romanos 8. *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imagini filii sui, quos autem prædestinavit hos & vocavit.* Ubi Apostolus videtur asserere præscientiam meritorum esse suo modo causam electionis, & electionem æternam causam vocationis, & donationis gratiæ in tempore. Quia sensus est ex mente D. Ambrosii *P. 5. de fide cap. 3.* Apostolus ait, quos præscivit, & prædestinavit; non enim ante prædestinavit quam præscivit, sed quorum merita præscivit, eorum præmia prædestinavit.

Objiciunt primò ad verfarium: Scriptura è contra supponit institui electionem ante merita, quia ipsa merita vult proficisci ex illa gratuita voluntate dandi gloriam. Probant id primò, Ex verbis Christi Lucæ 12. *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Ubi decretum dandi regnum assignat ut causam antecedentem cur debeant esse lecuri de meritis & gloria secutura.

Respondeo, cum Christus ibi sit locutus ad omnes discipulos,

discipulos, imo ad alios omnes qui credituri erant, ut patet ex sequentibus, verosimile non est voluisse *revelare omnibus* electionem absolutam ad gloriam, cum ibi fuerit etiam Judas, & alii fortè plures reprobi. Indicat ergo non decretum absolutum, sed voluntatem antecedentem & quantum est ex parte sua efficacem conferendi regnum cælestis, si illud meriti fuerint: ac si diceret: Nolite esse solliciti de rebus temporalibus etiamsi omnia vendatis; quia si Pater Cælestis fuerit tam liberalis, ut voluerit omnibus & præcipuè fidelibus donare regnum Cælorum quantum est ex parte sua, & media supernaturalia; multò magis subministrabit hæc temporalia, & habebit curam ut qui relinquunt omnia propter regnum Cælorum non destituantur rebus ad vitam necessariis.

Obijciunt secundo pro sua sententia illud Christi Joan. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos* &c. quod videtur sonare electionem sine prævisione meritorum.

Respondeo, ibi non agi de electione ad gloriam, sed ad Apostolatam prædicationis Evangelii, ut exponunt Patres apud Maldonatum. Vel secundum Augustinum, agitur de electione ad gratiam, & fidem, quæ sine electorum meritis facta est. Frustrà autem conantur Adversarii loca multa ex Evangelio congerere; quia non agunt illa de absoluta electione ad gloriam, sed de conditionata, si nempe perseverent in bonis operibus; quia Christus noluit Apostolis absolutam electionem revelare, quos jubet timere ne tanquam fur in nocte iudicium adveniat.

Obijciunt tertio, tanquam præcipuum suæ sententiæ fulcrimentum, locum Apostoli ad Romanos 9. *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali (ut secundum electionem propositum Dei maneret) non ex operibus, sed ex vocante dictum est, quia major serviet minori, sicut scriptum est, Iacob dilexi, Esau autem odium habui.* Ubi Apostolus, sicut & in toto capite, ostendit negotium salutis non esse volentis, aut currentis, sed miserentis Dei, & quidem sine respectu ad merita, aut quæcunque opera quoad intentionem conferendi gloriam.

Respondeo, negando illam esse mentem Apostoli. Et sanè non pauci sic explicant illum locum, ut non velit Paulus agere de electione sive ad gratiam, sive ad gloriam, sed tantum ad bona quædam temporalia, ut ad opes, splendorem & regnum obtenturum familiæ Jacobi præ posteris Esau sive Idumæis. Vel certè de electione ad peculiare favorem genti Judæorum præ aliis Gentibus à Deo destinatos.

Attamen, cum Patres, & maxime S. Augustinus sæpius explicent illum locum de Spirituali dilectione gratiæ, dico etiam Apostolum hic agere de speciali electione, & vocatione ad fidem, & gratiam Christi sine respectu ad ulla merita præcedentia, aut etiam in futurum prævisa, & multò minus ad opera legis absque gratia Christi, de quibus tamen Judæi sibi præ Gentibus gloriabantur. Hic enim erat scopus Apostoli. Non posse Judæos jure conqueri quod præ illis Gentiles eligerentur ad fidem, & gratiam Christi, etsi Judæi non verò Gentiles opera legis & ceremonias haberent. Quia nempe hujusmodi electio ad fidem & gratiam Christi non procedit ex operibus, sed ex vocatione, proposito & prædestinatione divina, quæ unum præ alio, ex gravita tantum

voluntate, ad fidem adducit: Ac demum concludit hanc vocationem & electionem ad primam fidei gratiam, non esse volentis neque currentis, sed miserentis Dei. De electione verò immediata & absoluta ad gloriam hic non agit Apostolus. Quinimo probabile plures æstimant, Esau, qui dicitur hic odio haberi, alioque plures ex semine Esau oriundos, ad salutem & gloriam pervenisse. Et hanc expositionem hujus loci amplectitur S. Augustinus quæst. 2. ad Simplicianum.

Denique adverte, plura Scripturæ, & Patrum loca, quæ adferuntur pro electione ad gloriam independentè à prævisis electorum meritis, aliud plerumque non probare, quàm prædestinationem omnino completè sumptam non esse ex meritis, cum illa sic accepta involvat etiam electionem ad primam gratiam; ante hanc autem gratiam certum est nulla merita posse præcedere, cum omne meritum gratiam aliquam supponat, & sic procederetur in infinitum, vel principium meriti caderet sub idem meritum, quod omnino repugnat: his ita resolutis.

Probatum secundo nostra assertio, Ratione validissima; pro qua assumo Fundamentum ex diametro contrarium illi quo nititur sententia opposita. Qui ordinatè procedit non prius intendit absolute finem quam media, quando recta ratio finem proponit per modum præmii & mercedis ab alio obtinendæ: atqui Deus proposuit gloriam per modum mercedis; ergo non prius absolute eam intendit quam alterius merita prævideat, sine quibus gloria non obtinetur. Probatum major: Quia qui proponit finem per modum mercedis, debet moveri ab ipso merito tantquam medio ad dandum finem, cum meritum sit causa moralis dantem movens, ad inferendum finem, sive gloriam, quæ per modum mercedis operi meritorio respondet. Ergo non potest ante prævisionem meriti absolute intendere ut alter habeat finem sive gloriam, quia tunc non moveretur à merito, sed omnino gratis conferret. Unde hæc duæ voluntates videntur pugnare: Volo antequam prævideam merita ut ille habeat gloriam, &c, volo ut habeat gloriam propter merita. Quia voluntas dandi ex iustitia sive ob merita, destruit voluntatem clarificandi gratis, sive ex liberalitate.

Respondet Suarez l. 3. de auxiliis cap. 9. art. 22. æquivocationem involvi in voce *Gratis*, sive gratuita voluntate. Quia aliud est Deum eligere gratis aliquos ad gloriam, aliud eligere ad gloriam, gratis conferendam, dicit autem Deum habere in eligendo priorem, non posteriorem voluntatem: cum igitur docet Deum habuisse aliquam voluntatem gratis circa electorum gloriam, illud *Gratis*, vult se tenere ex parte actus Dei, non ex parte objecti sive gloriæ gratis conferendæ. Ut quando aliquis vult vendere equum amico, illa voluntas non est dandi equum gratis, sed tamen est gratis concepta, quia amicitia censeri potest quod equum velit vendere.

At contra; Nos etiam concedimus in Deo esse gratuitam voluntatem proponendi gloriam per modum præmii obtinendam. Sed hæc est generalis, reprobis, electisque communis, nec tali voluntate ad prædestinationem electorum Suarez esset contentus, cum ex illa Deus nec numerum, nec gradus electorum scire possit. Vult ergo Deum absolute decrevisse ut Petrus & Paulus consequerentur glo-

riam

riam propter merita: at tale decretum, si sit absolutum, non est immediata & absoluta intentio finis, nisi in ordine ad illud decretum prævideantur ipsa merita liberè futura. Sicut insistenti exemplo contra nos allato, nulla potest esse obfoluta voluntas vendendi equum ante prævisionem pretii, sed tantum conditionata, volo quantum est ex parte mea equum pretio conferre: quod si is qui emit sit pauper, & non possit solvere nisi pecuniâ sibi liberaliter datâ à venditore, & sciat venditor acceptâ pecuniâ illum empturum, adhuc manet, non posse absolute intendere venditionem equi, quæ pendet ab ementis libera voluntate, nisi per hoc quod prius videat alterius voluntatem equum sibi pretio accepto comparandi.

Objiciunt non pauci, contrariam nobis esse S. Augustini auctoritatem. Sed de ipsius mente in hac quaestione anceps est utrimque dimicatio, nec decretoria sententia, ut eruditè ostendit *Bruno Neusser* in *Prodromo Velitari* part. I. Certè electioni post prævisa merita videtur non obscure favere *lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2.* Nemo eligitur, inquit, nisi jam distans ab illo qui rejicitur, unde quod dictum est, quia elegit nos Deus ante mundi constitutionem, non video quomodo sit dictum, nisi præscientiâ.

Porro si quis opponat hanc doctrinam, de prædeterminatione post prævisa merita, aliquando in Academia Lovaniensi inter alios articulos censuratum fuisse: Respondetur, Censuram illam pridem cassam & irritam à Sixto V. declaratam esse in mandato illius jussu edito per Octavium Episcopum Calatinum Nuntium Apostolicum, & Lovanii promulgato, anno 1588. Cujus sincerum tenorem, ut gratiam præstem, hic ex parte subjicio.

Statuimus, & ordinamus, ac per Apostolica scripta mandamus, ut nemo, cujuscunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis existat... de his Assertionibus controversis in alterutram partem ita disputare, vel Doctorum auctoritate unius partis assertiones confirmare, alteriusve refellere, aut impugnare, vel cujusvis pietatis, aut necessitatis prætextu de his loqui, scribere, vel dictare in posterum attenter, ut ausu temerario eas hereticas, suspectas, & periculosas esse... donec auctoritate Apostolica mature definita fuerint; affirmare præsumat. Quod si quis contra fecerit sciât se excommunicationis lata sententia penam (à qua nisi in mortis articulo constitutus à nullo præterquam à Romano Pontifice valeat absolvi) incurrisse.

Quinimo admittunt plurimi hoc tempore viri doctri ac pietate illustres, hunc electionis modum magis esse consentaneum suavitate gubernationis divinæ, quam & ipsæ Scripturæ sæpius explicant admodum Principis omnes ad cursum invitantis, & victoribus præmia proponentis, quem sanè magis decet ante cursum certos victores non definire, sed expectare victoriam antequam designet victores; etiam si forte pro summa sua potestate possit ille Princeps aliter procedere. Ac præcæteris huic doctrinæ pondus adjicit non leve suffragium illustre viri sanctitatis & doctrinae illustrissimi S. Francisci Salesii, qui in Epistola ad P. Lesium, cujus authographum servamus, hanc sententiam vocat antiquitatem, suavitate, & Scripturarum auctoritate nobilissimam, quam, inquit, semper ut Dei misericordie, ac gratiæ magis consentaneam, veriorum, & amabiliorem existimavi.

§. III.

Rejicitur eadem Electio ut est conjuncta cum Reprobatione non electorum.

Duplex statuitur, ut diximus, reprobatio, una negativa, five non prædeterminatio, altera quæ sit positiva exclusio à gloria æterna. Suarez reprobationem negativam, quam sustinet, statuit in actu positivo, quo Deus voluerit aliquos non eligere ad gloriam, sic ut ipsa omisio fuerit objectum divinæ voluntatis, & hanc statuit ante prævisa demerita. Positivam vocat, decretum excludendi à regno, & addicendi panis. Thomistæ multi ante peccatum prævisum ponunt positivam exclusionem à regno caelesti.

Contra hanc sententiam sic argumentor: Sicut electio absoluta ad gloriam est virtuale decretum procurandi media salutis; ita absolutæ & antecedens exclusio à gloria est virtualis intentio quærendi media per quæ aliquis à salute excludatur. Atqui illa media sunt peccata: Ergo Deus determinatur ad procuranda peccata illis quos rejicit, & eligendum gratias incongruas, eâ intentione ut essent inefficaces, ne contingat ipsius decretum frustrari, si aliquis forte non electus irrepert in numerum electorum.

Suarez hæc incommoda evitare conatur, asserendo reprobationem suam negativam non esse contrariam voluntati antecedenti ex parte sua salvandi omnes, sed opponi voluntati absolutæ salvandi aliquos, quos vult tantum relinquere communi providentiæ gratiæ & non affici erga illos particulari illo affectu quo profequitur electos.

Sed contra: Quomocumque explicet suam negativam reprobationem, sequitur ex ea absoluta impossibilitas perveniendi ad salutem. Nam ipse Suarez hic *lib. 4. cap. ultimo num. 8.* dicit non esse in potestate hominis cum reprobatione negativa acta ponere salutem æternam; atqui nec est in ejus potestate ut non fuerit reprobatio, quia nulla datur ejus causa ex parte hominis, ut fateatur ibidem *cap. 5.* Ergo absolute non subest potestati talis hominis obtinere salutem. Neque hic locus est sensui composito, aut necessitati consequenti: quia, ut dixi, antecedens illud unde sequitur impotentia salutis, scilicet reprobatio, nunquam fuit in potestate hominis, quando autem antecedens unde sequitur consequens non est absolute in potestate, nec consequens esse potest; quo argumento Suarez ipse urget Thomistas in physica prædeterminatione. Unde ulterius tam parum intelligi videtur in hac, quam in priori sententia, quomodo Deus ex parte sua cupiat omnes salvos fieri. Neque ad levandam difficultatem quiddam hic juvat scientia conditionalium, sed potius eam aggravat. Quod enim Deus sciat, si negem talem gratiam Petro labetur in peccatum, facit tantum ut Deus ex vi decreti non eligendi, fiat jam quasi certior de numero non electorum, cum sciat quas gratias negare debeat, ne illi quos non elegit ad salutem perveniant. Suarez enim *cap. 7. circa finem*, fateatur hanc causalem esse veram, Deus permittit hunc peccare, & negat auxilium quod novit congruum, quia non elegit eum ad gloriam. Ergo scientia conditionalium tantum servit ad neganda auxilia congrua, ad quod determinatur Deus ex vi decreti quosdam non eligendi.

Itaque